

O piesă arheologică unicat: Coiful de bronz „tip clopot” descoperit la Șaroș (jud. Sibiu)

de Conf. univ. dr. George V Grigore

Dintre cele trei coifuri de tip clopot din bronz, din perioada Hallstatiană, descoperite pe teritoriul țării noastre, primul care a fost scos la lumină este cel descoperit în anul 1833, în comuna Șaroș aflată pe Târnave (jud. Sibiu) și găzduit de colecțiile Muzeului Brukenthal din Sibiu. Datarea coifului a fost stabilită pentru perioada Hallstatt AI, între anii 700 -450 î.Hr.. Cu numărul de inventar A. 4685111992, coiful de bronz descoperit în anul 1833 era o piesă arheologică unicat la momentul descoperirii sale, fiind menționată în numeroase lucrări atât în țară cât și în străinătate. A fost păstrat o perioadă îndelungată în depozitele *Muzeului de Istorie* al Complexului Muzeal Brukenthal din Sibiu. În anii '80, prin reorganizarea expoziției de bază a muzeului, s-a hotărât și expunerea coifului. Conform metodologiei muzeologice din țara noastră care prevede ca toate obiectele ce se expun să fie într-o stare de conservare bună, s-a propus o examinare interdisciplinară a coifului. În urma cercetării arheologilor, a observațiilor conservatorului de colecție precum și ale restauratorului de metale de la Laboratorul Zonal de Restaurare și Conservare al muzeului mai sus menționat, s-a constatat starea avansată de degradare fizică și chimică a coifului, stare care impunea un tratament urgent de restaurare. A urmat un proces îndelungat și migălos de conservare și restaurare ce a condus la noua imagine „de vitrină” a exponatului aflat în studiu.

Șaroș, comuna de pe Târnave unde a fost descoperit coiful tip clopotera mai demult cunoscută ca *Șaroșu Săsesc*, *Șaroșul pe Târnave*, *Șaroș*, *Șaroșul*, (în dialectul săsesc a se pronunța „Șuărs”) fiind o localitate componentă a orașului

Dumbrăveni din județul Sibiu. În localitate se găsește o biserică fortificată din secolul al XIV-lea, clasată ca monument istoric.

În colecțiile valoroase ale Muzeului Municipal Carei (jud. Satu Mare) se află cel de al doilea coif clopot din România descoperit în anul 1969. „Coiful de la Pișcolț”, având numărul de inventar 2290 și evaluat a fi din perioada Hallstat timpuriu (secolele X-IX î.Hr.) a fost descoperit în zona „Via Veche”, din Pișcolț (jud. Satu Mare).

Cel de al treilea coif tip clopot a „apărut” ca o legătură peste timp, la Muzeul Județean Mureș. Acesta anunța în anul 2018 faptul că un detectorist amator a reușit să descopere în zona orașului Miercurea Nirajului un depozit de bronzuri cu 18 piese, datând din secolele X-IX î.Hr., între care și un coif în formă de clopot, al treilea de acest gen găsit pe teritoriul României, până în prezent.

Pentru a înțelege valoarea acestor artefacte vechi de aproximativ 3000 de ani, expertul în Epoca Bronzului din cadrul *Muzeului Județean Mureș*, Rezi Botond, a spus „...Coifurile apar în Epoca bronzului târziu, de la 1400-1300 î.Hr.. În Europa avem în jur de 120 de coifuri de bronz, vreo 90 de scuturi din bronz, vreo 60 de apărătoare de picioare și vreo 30 de armuri. Piese care se pot încadra în categoria armelor defensive sunt extrem de rare în Epoca Bronzului. Cel mai probabil foloseau diferite materiale organice care nu s-au păstrat. Coiful în formă de clopot este de asemenea foarte rar, în tot Bazinul Carpatic și în toată Europa s-au descoperit 14 astfel de exemplare, în România mai avem două exemplare întregi, un exemplar la Muzeul din Carei, descoperit la Pișcolț, și un alt exemplar descoperit la Șoarș în județul Brașov, care se află la Muzeul *Brunkenthal din Sibiu*.”. Acesta a mai spus că, date fiind descoperirile coifurilor cu predilecție în zona Bazinului Carpatic, se presupune că centrul de producție al acestor coifuri se poate plasa undeva în această zonă. „Au mai fost descoperite coifuri asemănătoare în Danemarca, Germania sau Italia, dar centrul de greutate și centrul de producție se află în Bazinul Carpatic. Potrivit acestuia, fenomenul îngropării

bronzului apare încă în Neoliticul Mijlociu, când pe lângă piese de piatră apar și câteva piese din metal. *„Această tradiție a îngropării pieselor se păstrează peste milenii. Chiar și la celți avem această tradiție de a îngropa piese și arme în pământ. Aceste depozite nu sunt morminte, nu sunt inventare funerare, ci sunt acele descoperiri unde avem două sau mii de piese îngropate simultan într-o groapă sau depuse într-un vas ceramic sau de metal”*, a precizat Rezi Botond. Ca o ipoteză de lucru, pot spune că aceste depozite îngropate ca ofrande erau un fel de restituire către Marea Mamă planetară a materialelor pe care le-au scos oamenii la un moment dat din măruntaiele planetei și pe care le-au folosit, iar acum erau redată naturii, cu mulțumirile de rigoare.

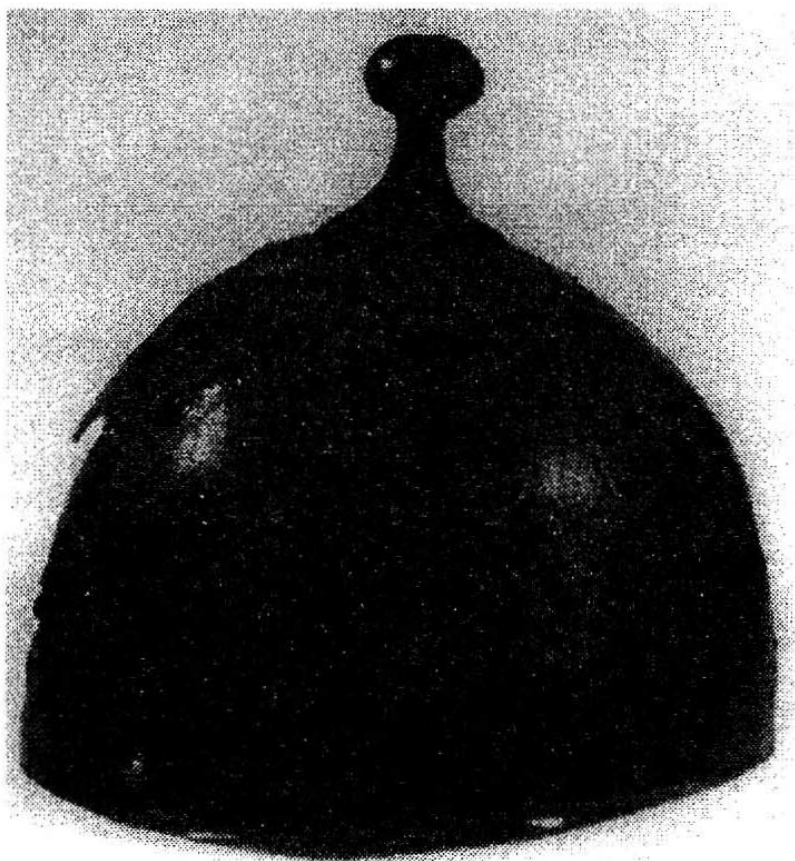
Revenind asupra ipotezei că în zona Bazinului Carpatic se afla centrul principal de producție al acestor coifuri de tip clopot din bronz acum 3000 de ani, acordă șansa existenței unei manufacturi importante, a unor meșteri metalurghi – artizani ce, prin tot ceea ce puteau produce, puteau dota cu echipament o întreagă castă cavaleriească, sau chiar o viitoare armată bine dotată. Aceste coifuri deveneau și mai spectaculoase cu smocul de pene în vârf (sau peri lungi din cozile de cal?) ce le împodobeau, aceștia devenind „gaeții” – geții, fii Mamei Gaya Vultureanca; sau „decebalii” (ducipalii) - cei din neamul calului. Comandanții ce le purtau astfel împodobite devenind niște adevărați „moțați”, sau „codați” („cozioni” – ritualul valah-egiptean la purtării cozii). Tot de pe aceste meleaguri dunărene au pornit în misiunile lor sacre cavalerii antichității, traci, danubieni, sau zalmoxieni...

Surse: wikipedia.org; radiomures.ro; zi-de-zi.ro, agerpres.ro, muzeulmures.ro, cjmures.ro, punctul.ro; miercureanirajului.ro, ardealnews.ro; satmareanul.net; enciclopedia-dacica.ro; gazetanord-

vest.ro; muzeum.ro; diam.uab.ro; academia.edu; culturatimis.ro;
cimec.ro

Bibliografie:

1. W. Mourey – „*Conservarea antichitatilor metalice, de la săpătura la muzeu*”, Editura Tehnică, București, 1998.

O piesă arheologică unicat: Coiful de bronz „tip clopot” de 2.700 de ani descoperit la Șaroș (jud. Sibiu)

O piesă arheologică unicat: Coiful de bronz „tip clopot” de 2.700 de ani descoperit la Șaroș (jud. Sibiu)